

Vestnik

Geodetskega
društva
L.R. S.

Leto: III.

Štev: 2

1935

GEODETSKO DRUŠTVO SLOVENIJE

L J U B L J A N A

V s e b i n a :

1. Delo na reviziji katastra /Arnič/
2. Delovno poročilo o delu G.d. /Brüfach/
3. Zaključki in resolucija V. plenarnega zasedanja Zveze IT LRS
4. Izvleček iz zaključkov XI. plenuma saveza IT FLRS
5. Genijalnim možem v spomin /Ing. Zorn/
6. Sporočila

Revizija katastra" v okraju Novo mesto.

Dež je neusmiljeno padal, ko smo dne 12. V. 1955 izstopili v Trebnjem. Bilo nas je točno dva ducata. Prejeta naloga se je glasila - revizija katastra v okraju Novo mesto za 12 političnih občin z 66 kat. občinami, ter 3527 prijavami. /Vsaka prijava povprečno po 6 parcel/.

Že kar takoj pa moram poudariti, da je naziv "revizija katastra" napačen, ker delo, ki smo ga prevzeli, ni niti blede slika o kakšni reviziji, temveč zgolj reševanje prijav, ki so jih posestniki dolžni vlagati glede nastalih sprememb na svojih zemljiščih v smislu obstoječih določil čl. 23 - 24 Pravilnika VII/2. Dolžnost katastrskega geometra pa je, da vse take prijave, ki prispejo tekom leta v času terenske dobe reši. Ker so pa te prijave vložene tako množično je bil vključen v reševanje teh naročil tudi Geodetski zavod LRS, ki je določil za to delo 20 geodetskih strokovnjakov. Vzrok tem številnim prijavam je predvsem v predvojni nezainteresiranosti posestnikov, ki jih je vzdramil šele dokaj visok predpis zemljarine po katastru, da so pričeli iskati vzroke teh dajatev. Drugi vzrok, ki pa v vrstnem redu ne zaostaja za pravkar navedenim je splošno znan in neštetokrat naglašen: Nezadostno število katastrskih geometrov in nerazumevanje do nalog katastrske službe. Ker je pa zvočenje po toči brezplodno, naj se povrnem k stvari!

Kakor sem omenil že v začetku je delo v okraju Novo mesto začelo 20 geodetskih strokovnjakov. Vsled nove pogodbe z okrajem Krško pa je določena polovica teh tovarišev ki bodo sodelovali pri kompleksni reviziji katastra v Krškem. In tako to število dnevno kopni, ter bo v teku 10 dni skopnelo na število 10. S tem pa se bo razumljivo tudi podaljšal rok na reševanju prijav v okraju Novo mesto.

Katastrski urad v Novem mestu je planiral za navedeno delo in za 1 geometra 800 delovnih dni. Po znanem geodetskem "računu", da bi to delo izvršilo 100 geometrov v 8 dneh je torej pričakovati zaključek dela z 10 geometri v 80 delovnih dneh.... Seveda če ne bo dežja....

Ljudstvo kaže veliko zanimanja za popravo napak, ki so v neredkih primerih resnično vpljode. Pa kako tudi ne, če iščeš vinograd na parceli, ki je kot tak označen v vsah delih kat.operata, pa se znajdeš v gozdu, kjer rastejo že 30 in večletne smreke. Posestniki sedaj uvidevajo, da je krivda za tako nesoglasje med dejanskim stanjem in katastrom, v visokem odstotku na njih samih in točkrat ne štejejo z priznano gostoljubnostjo....

Predno bi zaključil to bežno poročilo moram ugotoviti, da so bile predpriprave, kolikor jih je sploh bilo, nezadostne in so se na terenu bridko maščevale. Če konstatiram, da za to delo določeni tovariši o katastru niso imeli potrebnega znanja /nazn. listi, spremembni izkaz itd./ in da je prav administrativna stran rešitve teh ugotovitev odn. prijav največja coklja pri delu, potem bo vsak katastralec uvidel, da ni pričakovati hitrih in dobrih uspehov. V Ljubljani je bilo v parih urah tik pred odhodom na teren povedano nekaj glavnih in osnovnih pojmov o katastrski službi. Mislim da ni povedal napačno neki tovariš, ki je po naključju terenskega dela prve kat. občine izjavil: "Sedaj je šele končan tečaj o predpripravi za revizijo....

Vkljub vidnemu napredku, zlasti pri gotovih tovariših, ter primernemu zalaganju pa se ni večkrat porajajo misli, upoštevajoč nekoliko preveč sproščene metode pri ugotavljanju sprememb, če ne bodo te metode neugodno vplivale na tovariše ki so bili dosedaj in bodo verjetno tudi v bodoče zaposleni pri novoizmeri. Efekt dela pa bi se brezpogojno povečal če bi bili na razpolago buzočni instrumenti ter s

temi instrumenti izvežbani tovariši.

Končno naj ugotovim še to, da je način zaračunavanja teh storitev v vsakem okraju drugačen. Geodetska uprava je sicer izdala neka navodila glede teh plačil, ki so pa ostala menda le na papirju. Tako imamo v okraju Novo mesto kar sedem tarif, ki so sestavljene po zamudi časa za opravljeno delo, okraj Celje ima menda samo tri varijante za te storitve, okraj Krško ima pa zopet svoj način, čigar osnova je parcela, za katero se je izvršila ugotovljena sprememba o priliki kompleksne revizije. Ker imajo posestniki zemljišča v raznih okrajih, se porajajo nepotrebna vprašanja, kakaj je v tem ali onem okraju isto delo cenejše odnosno dražje.

Trebnje 10. VI. 1955.

Delovno poročilo

Geodetskega društva v času od 1953. do 1955.
/Izdelano po točkah plana za sestavljanje poročila/.

1. Do III. kongresa Saveza IT je potekalo društveno življenje v geodetski stroki v okviru geodetske sekcije DIT-a LRS. Od ustanovitve te sekcije leta 1947 do III. kongresa Saveza IT ni bilo pravega društvenega delovanja, kar nam prikazuje že nizko število članstva.

Po realiziranih sklepih III. kongresa IT leta 1952. je prešlo društvo na aktivno udejstvovanje v organizaciji in stroki. 30. III. 1951 je bilo ustanovljeno "Geodetsko društvo Slovenije", leta 1954. pa so se ustanovile še sekcije društva v Celju, Mariboru in Kopru.

2. Na ustanovni skupščini geodetske sekcije DIT-a LRS leta 1947. je bilo prisotnih 30 geodetskih strokovnjakov od 130 registriranih.
Leta 1948. ima sekcija 59 članov,
leta 1949. in 1950. ima sekcija 73 članov,
leta 1951. ima društvo 132 članov,
leta 1952. ima društvo 142 članov,
leta 1953. ima društvo 214 članov,
leta 1954. ima društvo 260 članov,
leta 1955. ima društvo 274 članov.

3. Po strokovni liniji je društvo delovalo sledeče:
  - a/ predlog izvršnemu svetu LRS za organizacijsko obliko geodetske službe v Sloveniji,
  - b/ predlog za prevzem izvajanja strokovnih izpitov geometrov,
  - c/ organizacija tečajev za strokovne izpite,
  - d/ predlog o izmeni pravilnika za terenski dodatek,
  - e/ predlog glede plač, nagrad, ekspert in dodatnih plač,

- f/ predlog za priznanje visoko-šolskega študija geodetom,
- g/ predlog za organizacijo prakse dijakov STŠ in študentov TVŠ,
- h/ predlog za organiziranje mapnega arhiva pri Geodetski upravi,
- i/ pomoč pri organizaciji nove katastrske izmere in revizije katastra ter izvajanje osnovnih geodetskih del,
- j/ uvajanje novih metod dela /fotogrametrija/ pri novi izmeri in katastru,
- k/ študij učnega programa na strokovnih šolah. Predlogi komisiji za proučevanje šolstva pri Svetu za prosveto in kulturo LRS,
- l/ predlog za strokovni svet pri Geodetski upravi odn. geodetskih inspekcij pri OLO-jih,
- m/ ekskurzija na HE Moste /opazovanja premika pregrade/, strokovni tečaj pri Wildovi tovarni v Sviči,
- n/ predavanje o fotografiji /prof. Novak/ 10 ur,
predavanje o planimetriji /ing. Rudl/ 8 ur,
predavanje o izdelavi kart /ing. Podpečan/ 4 ure,
predavanje o primerih iz prakt. geodezije /ing. Tonkiewicz/ 2 uri,
predavanje o kongresu geofizikov v Rimu /prof. Vodušek/ 2 uri,
predavanje o izmeri želez. postaj brez polig. /ing. Marko/ 2 uri,

4. Društvo je v svojem delovanju, omenjenem pod točko 3 po svojih odbornikih v direktnem stiku z vodstvom geodetskega oddelka STŠ, Geodetskega inštituta in Geodetske uprave LRS.

Društvo stalno opozarja in pazi, da njegovi člani, ki so kot geodetski strokovnjaki v službi pri OLO-jih, MO-jih, Gozdnih upravah in pri Geodetskem zavodu nudijo vso pomoč ljudski oblasti pri izvajanju strokovnih in upravnih poslov.

5. S sindikati smo sodelovali v konkretnih primerih /n.pr. rešitev vraščanja regresa za delovno obleko

terencev/. Šele po izdani skupni resoluciji Republiškega sveta sindikatov in zveze IT 22.II.1955. in po zaključkih V. plenarnega zasedanja Zveze IT 11.III.1955. so podane smernice za intenzivnejše sodelovanje obeh organizacij.

Z Ljudsko tehniko nismo v direktnem stiku. Tudi tu bi morali popularizirati geodetsko stroko, kar nam pa spričo terenskega dela članov še ni uspelo. Skušali smo organizirati Foto- in moto-tečaj, pa se je ob začetku terenske sezone vse razšlo.

V tesnejšem stiku smo z društvom kmetijskih inženirjev in tehnikov - konkretno glede sodelovanja pri novem klasiranju zemljišč.

Željen bi bil tudi stik z društvom ekonomistov in geografskim društvom, kar je bilo že večkrat povdarjeno na skupščinah društva.

6. V akciji Zveze IT in Saveza IT glede znanstveno-raziskovalnega dela nismo aktivno sodelovali, čeprav smo zasledovali to delo. V lastnem področju se bavimo z uvajanjem novih metod dela /fotogrametrije/, uvajanjem novejšega instrumentarija in možnostmi izdelovanja geodetskih pripomočkov za teren in tehnično pisarno doma. Glede tega smo v stiku s tovarno optičnih izdelkov v Ljubljani.
7. Geodetski strokovnjaki so zaposleni samo kot posamezniki v podjetjih, kjer imajo delavski svet. Ti se obračajo za razna strokovna in upravna vprašanja /tarifni pravilniki, norme, obračunavanje po učinku, nadure itd/ na društvo, sicer je pa večina članstva zaposlena v ustanovah brez aktivnega sodelovanja strokovnjakov v upravljanju. Zaradi navedenega je mnogo odvisno od posameznikov, koliko je storjenega na tistem službenem mestu za napredek stroke.
8. Za dvig strokovnih kadrov ima društvo formirano komisijo za šolstvo. Predlogi so bili iznešeni na strokovni konferenci v Novem Sadu, Zvezi IT IRS in Svetu za prosveto in kulturo /komisiji za prosveto in šolstvo/. Ostalo delo je opisano v t. 3.

9. Društvo izdaja svoj "Vestnik", katerega glavni namen je vzdrževanje tesnejšega stika s članstvom. Izhaja po 4-6 številkih letno ter ga članstvo ugodno sprejema. Manjkajo nam dopisi s terena, na kar stalno opozarjamo.

Naš savezni strokovni list je "Geodetski list", katerega razpečamo v Sloveniji 165 izvodov. Pri tem sodelujemo s 4-6 članki letno, uprava bi pa želela od nas tudi vesti iz društva.

Naša slaba stran je, da vkljub sklepom na letnih skupščinah ne objavljamo člankov v časopisju za popularizacijo stroke.

Manjka nam tudi priročnikov za pomoč pri praktičnem delu, ker začetniki niso dosegli višini člankov v Geodetskem listu. V tem pogledu bi mogoče doprinesel Koledar, ki ga namerava izdati Savez.

Nameravamo izdati v tisku nekatera predavanja /n.pr. o planimetrih/, kar nam pa zaradi finančnih možnosti društva ni mogoče. V dogovoru z Geokarto se bo tudi to rešilo ugodno.

10. Geodetsko društvo je včlanjeno po Savezu geod. inž. in geom. v mednarodni organizaciji geodetskih strokovnjakov.

Kongresa geofizikov v Rimu leta 1954 smo se udeležili kot opazovalci.

11. V organizaciji je največji problem teritorialna povezanost članstva. Zaradi svojstvenosti geodetskega dela /teroz/, se omejuje aktivnost društva na simsko dobo, v letni dobi nas pa povezuje samo "Vestnik".

Razen na letni skupščini go članstvo po svojih delegatih zbrano še na dveh plenarjih letno.

Finančno smo odvisni od članarine rednih članov à 20.- din mesečno in 12 gospodarskih članov po 10.000.- din letno. Za mednarodne obiske, ekskurzije in tuje predavatelje nam to ne zadošča.

V društvu so včlanjeni tudi geodetski in kartografski risarji, ki so neločljivo povezani z geodetskim terenskim delom.

Želeti bi bilo, da bi Zveza IT LRS čimpreje izdala enotno kartoteko inženirjev in tehnikov, da bi imeli boljši pregled tehničnih kadrov. Obenem bi tudi društvo prišlo do enotne kartoteke.

12. V letu 1954 in 1955 se je društvo najagilneje udeleževalo pri rešitvi vprašanja zboljšanja katastra /revizija in nova izmera/ ter pri reševanju vprašanja šolstva.

Omenjamo še, da v geodetski stroki nimamo srednjih kadrov, ker je bil geom. in geodetski odsek na naših šolah ukinjen leta 1932 ter smo šele po letu 1945 zopet začeli pridobivati mlade kadre.

V komisiji za dalovne odnose nismo aktivno delovali, v kolikor niso bili ti problemi zajeti že v ostalem delovanju društva. Naša stroka nima stalnega delavskega kadra /kot n. pr. kovinska ali graščena/ zato tudi ni večjih problemov glede zaščite dela in higijenske zaščite. Oskrba na terenu, ki je bila prva leta po vojni obupna, je sedaj zadovoljiva. Manjka nam prevoznih sredstev.

Pri sestavi tarifnih pravilnikov nismo sodelovali kot društvo, ampak posamezniki na svojih službenih mestih.

Čeprav nas čaka še dosti dela /organizacijskega in strokovnega/, moremo vendar konstatirati velik napredek v razvoju društva. Vprašanja, ki so jih prej reševali posamezniki po liniji državne uprave in ob pomoči sindikalne organizacije, rešuje sedaj ves kolektiv preko svojega strokovnega društva. Seveda pa zahteva tako delo strokovni in politični dvig članstva - kar je ena naših glavnih nalog.

Z a k l j u č k i.

V. plenarnega zasedanja Zveze IT LRS v Ljubljani
dne 11. III. 1955.

1. Plenum soglašaja z izdano skupno resolucijo Zveze IT in Republiškega odbora sindikatov 22. II. 1955. Zbliževanje delavcev in teh. strokovnjakov se mora doseči po sindikalni liniji. Sindikat mora ustvarjati pravičen odnos do tehnične inteligence. Treba je najti stik s sindikati zaradi enotnega, smotrnega reševanja skupnih vprašanj.
2. Izdelava novih tarifnih pravilnikov. Naše strem-ljenje mora biti dvig proizvodnosti dela - tega pa more ustvariti samo dobro razpoložen kolektiv in še posebej dobro razpoložen tehnični kader. Društva IT morajo zahtevati vključitev svojih članov v okrajne komisije za izdelavo tarifnih pravilnikov.
3. Fluktuacijo moramo pripisati sledečim momentom:
a/ nepravilen odnos v podjetjih,
b/ materialni razlogi /plače, stanovanja/,
c/ pomanjkanje teh. kadra - preplačevanje.
Društva naj poročajo svoja opazovanja in predlo-ge zvezi. Med člani je treba dvigati stanovsko samozavest.
4. Strokovno šolstvo je ozko povezano s pomanjkanjem teh. kadra. Zaradi anemalij med plačami pedago-gov in strokovnjakov v operativi so postale nev-zdržne razmere na teh. fakulteti in sred. teh. šo-li.
Zveza IT naj sestavi pregled prejemkov za vodil-na mesta na TVŠ in TSS ter v drugih poklicih. Zveza naj s tem dokaznim gradivom seznanji Izvršni svet LS LRS ter opozori na potrebno izravnavo plač.

5. Sodelovanje z industrijo bo pripomoglo k zaželjenim gospodarskim uspehom. Društva morajo imeti to v vidu.
6. Zbiranje podatkov za centralno kartoteko bo omogočilo pregled nad tehničnim kadrom in njega kretnjem. Zveza IT naj zahteva od Drž. sekret. za gospodarstvo MRS, da ji bo omogočen vpogled v te podatke.
7. Vsa strok. društva, ki izdajajo strok. revije naj imenujejo 1 člana v pododbor za jubilarni tisk in pripravijo izdajo jubilejne številke ob 10 letnici soc. izgradnje Jugoslavije.
8. Zveza IT naj skupno s sindikati posreduje za militev predpisov o odtegotvanju prejemkov med boleznijo.
9. V republ. komisijo za tarife je treba vključiti tudi zastopnika društev IT.
10. Poživetje je treba dejavnost za znanstveno-raziskovalno delo v smislu zaključkov posvetovanja v Beogradu.
11. Zveza IT naj zbere podatke o še odprtih potrebah teh. kadrov v operativi z namenom ureditve strokovnega šolstva.

R E S O L U C I J A

skupne seje predsedstev Republiškega sveta sindikatov Slovenije in Zveze društev inženirjev in tehnikov Slovenije /22. II. 1955/.

NADALJNJA KREPITEV SOCIALISTIČNIH ODNOSOV MED DELAVCI V GOSPODARSTVU

je po soglasni presoji predstavnikov obeh organizacij izhodišče njune družbene dejavnosti.

Organizaciji menita, da je samo z uvajanjem slehernega delavca v aktivno gospodarjenje, z dobro in skrbno organizacijo proizvodnje, z doslednim socialističnim nagrajevanjem po delu in z nesebično medsebojno pomočjo, ki so jo predvsem poklicani nuditi tehnično bolj vešči delavci svojim tovarišem, možno v polni meri oblikovanje samostojne, napredne, tvorne osebnosti sodobnega delavca in nenehno izboljševanje njegove življenske ravni, kar je osnovni smoter graditve socializma in vseh omenjenih ukrepov.

Zato si bosta organizaciji z vsemi svojimi silami in možnostmi prizadevali, da bo dejansko vsakemu delavcu praktično omogočen v pogled v gospodarjenje s podjetjem in dejansko omogočeno aktivno sodelovanje pri odrejanju gospodarske politike gospodarske organizacije, kajti že z ustavnim določilom je vsem delavcem zagotovljena pravica do upravljanja in jim je treba pomagati, da se usposobijo za to praktično upravljanje. Istočasno bosta organizaciji aktivno podpirali vse napore gospodarsko operativnih in tehničnih vodstev gospodarskih organizacij, ki bodo usmerjeni v to, da se za dosego čimboljših proizvodnih uspehov, ki si jih v svojem delu želi vsak priden delavec in ki so temeljni pogoj za izboljševanje življenske ravni delovnih ljudi, v okviru zakonitih predpisov, tehnične zmogljivosti proizvodnih sredstev in ravni tehnične izurjenosti delavcev, čimbolj izpopolni proizvodni proces, organizacija dela, delovna disciplina, delovni in proiz-

vodni normativi v vsaki posamezni gospodarski organizaciji. Vzporedno s tem bosta odločno vztrajali na tem, da so delavci z višjo tehnično izobrazbo, ki so celo na vodilnih mestih v gospodarskih organizacijah, dolžni na topeh, človeški način strokovno pomagati ostalim delavcem in z nesebičnim tovariškim prizadevanjem usmerjati njihova stremjenja za tem, da bi bilo njih delo čim plodnejše in da bi se čimbolj izpopolnili v delovnih veččinah. Organizaciji se namreč dobro zavedata, da je prav

SKRB ZA NAPREDEK TEHNIČNE KULTURE DELOVNIH LJUDI

odini počtet in iskren način, s katerim se da pomagati delavcem, da pridejo do boljših realnih zaslužkov, hkrati pa so vsi delavci enako in v lastnem interesu dolžni, disciplinirano izvajati vsa gospodarsko-tehnična navodila svojega vodstva.

Po soglasni presoji predstavnikov obeh organizacij je za uspešno strokovno tehnično izobrazbo delavcev potrebno predvsem izpopolniti naše strokovno šolstvo. Pri tem gre zlasti za temeljno vprašanje: kakšnega fizičnega in duševnega strokovnega delavca, s kakšnimi tehničnimi znanji potrebuje naša industrija, ker je potem od tega odvisno vse ostalo, kot je trajanje učne dobe, učni načrti, sorazmerje med teoretičnim in praktičnim poukom, učne moči in drugo. Organizaciji sta se zedinili, da bosta neposredno pomagali pri proučevanju zahtev in potreb naše industrije pro strokovno tehnično izurjenih delavcih.

Kljub temu, da organizaciji pripisujeta silno velik pomen pravilni izpopolnitvi strokovnega šolstva, vendar smatrata, da je nič manjše važnosti pošolsko tehnično izobraževanje delavcev.

Organizaciji sta sklenili skrbeti za to, da bodo absolventi strokovnih šol, potem, ko pridejo na delo v gospodarske organizacije, dolžni

tovariške pomoči s strani strokovno že vpeljanih tovarišev in da jim bo omogočeno, da si bodo neprestano izpopolnjevali in utrjevali praktične strokovno-tehnične veščine, potrebno za ploidno opravljanje določenega poklica. Prav tako sta organizaciji sklenili, da bosta skrbeli za to, da bodo odgovorni tehnično-operativni voditelji gospodarske organizacije spoznali vsakega novega delavca, ne glede na konkretno delo, ki ga bo opravljal v podjetju, z njegovim delom, tehniko dela, varnostnimi ukrepi, ki jih je pri delu upoštevati. Poleg tega sta organizaciji sklenili poskrbeti za sistematičnejšo splošno tehnično in gospodarsko izobrazbo vseh delavcev, ne glede na to, kakšno delo opravljajo. Gre namreč za tisto osnovno tehnično in gospodarsko izobrazbo, ki jo naš čas zahteva od slehernega delavca in ki predstavlja neko vrsto osnovno tehnično kulturo. Taka tehnična izobrazba je delavcem namreč potrebna ne le zato, da si lahko izpopolnjujejo svoje strokovno tehnično znanje in veščine, ampak jim omogoča tudi temeljiteje doumeti znanstvene temelje materialističnega svetovnega nazora in družbene gospodarske vede.

Organizaciji sta si popolnoma edini, da za temeljito tehnično izobrazbo delavcev ne zadoščajo zgolj občasna predavanja in da sama gola predavanja tudi niso zadostna, ter sta zato sklenili poskrbeti za redna predavanja in tečaje, v katerih bodo skušali uvesti čimbolj nazorno posvečevanje znanj.

PO SOGLASNI SODBI OBEH ORGANIZACIJ N O V I P I . S I S T E M

omogoča nagrajevanje delavcev po učinku, po možnosti vloženega znanja, ročne veščine in vloženeega telesnega napora, zato bosta organizaciji neposredno, aktivno pomagali pri njegovi dosledni uvedbi. Kajti plačni sistem, ki gnočno stimulira delavce, da več in bolje delajo, neposredno vpliva na povečanje količin materialnih dobrin, od česar odločilno zavisi življenska raven delovnih ljudi. Nagrajevanje po delu prinaša ne le prepotrebno gospodarsko vzpodbudo.

za delo slehernega delavca, temveč predstavlja tudi osnovno prvino osebnega dostojanstva socialističnega človeka. Organizaciji si bosta prizadevali, poleg družbene in strokovne pomoči, ki jo bosta nudili povsod tam pri uvajanju in izvajanju nagrajevanja po delu, kjer slednje še ni izpeljano oziroma je nepopolno, razjasniti pomen takega vrednotenja dela tudi tistim delavcem, ki morda še niso doumeli, da je zaslužek povračilo za porabljeno delovno silo in učno dobo ali napore delavca in da je vrednost delovne sile tem večja, čim bolj je delavec strokovno tehnično izurjen.

Organizaciji pozivata vse svoje člane, naj povsod in na vsakem mestu pomagajo pri praktičnem uvajanju novega plačnega sistema in naj se upro vsem lažno-socialnim in lažno-demokratskim težnjam tistih posameznikov, ki se zavzemajo, v škodo pridnih delavcev in v škodo življenske ravni vseh delovnih ljudi, za to, da bi bilo delo vseh delavcev - ne glede na vrednost proizvoda - enako plačano, ker to nujno vodi ali v popolno stagnacijo in propast gospodarstva ali pa nazaj k birokratskemu ukazovanju, to je pokorščini in podobnim metodam, iz katerih se komaj da izkoplujemo.

Organizaciji izjavljata, da se ne protivita stremljenjem operativnih vodstev gospodarskih organizacij, da bi čim boljše zaščitili interese državljske skupnosti in svojih podjetij, da pa bosta v vsakem strokovno raziskanem in objektivno ugotovljenem primeru previsoko odrejene norme, ali v okviru danih možnosti preniško odmerjene plače, zaščitili oškodovance, kot to narekuje uspešen razvoj gospodarstva. Obenem izjavljata, da je skrb za delavsko zdravje in varnost pri delu ter ukrepi za ceneno in zdravo okrepčilo v odmorih važen činitelj dobre proizvodnje, ki bogato povrača v te svrhe naložena sredstva.

Organizaciji sodita, da je za neposredno

sodelovanje pri izvajanju teh temeljnih skupnih opravil potrebno predvsem akcijsko zблиževanje posameznih strokovnih sindikatov s strokovnimi društvi in sekcijami Zveze društev inženirjev in tehnikov na terenu in da bo predvsem to sodelovanje rodilo še večje in trajnejše uspehe, kot dosedanja sodelovanja, ki so obrodila tudi precej lepih sadov.

Izvlaček iz zaključkov
XI. Plenuma Zveze inž. in tehnikov FLRJ v Beogradu
ki je bil 13.III.1955.

1. Določitev dnevnega reda za IV. kongres inž. in tehnikov FLRJ od 13.-18.XI.1955. v Sarajevu. To bo jubilejni kongres ob 10-letnici dela naših organizacija. Obravnavalo se bo sledeče:
  - a/ poročilo o delu Saveza IT bo tiskano in ga prejmejo delegati 15 dni pred kongresom,
  - b/ osnovni kongresni referat o predstojećih nalogah Saveza IT,
  - c/ referat o tehniških kadrih,
  - d/ predlog sprememb statuta Saveza IT,
  - e/ izvolitev predsednika in članov plenuma, nadzornega odbora in častnega razsodišča Saveza IT,
  - f/ resolucija kongresa,
  - g/ kongresne ekskurzije 17. in 18. XI.

Delegati se volijo v strokovnih in rep. društvih tako, da pride na vsako začetno stotino članov 1 delegat. Kongresu morejo prisostvovati tudi ostali člani društev s posvetovalno pravico glasovanja. Plenum je izrazil željo, da se ponudi Predsedniku republike Maršalu Titu pokroviteljstvo nad kongresom.

2. Organizacija priprav za kongres: v ta namen je ustanovljen kongresni odbor, ki ga tvorijo: predsednik ing. Bogdanović Bogdan, člani: ing. Šikić, ing. Milenković Gabor, ing. Veličković, ing. Hasan-Agić, ing. Jambrović, ing. Ukrapina, ing. Popović B., ing. Mitrović, ing. Žgurić, ing. Božgić, ing. Selimović, ing. Kadić, ing. Herman, ing. Torkay. /Imena se v dopisu težko čitljiva/. Naknadno bodo še objavljena imena delegatov Saveza IT gradbene stroke in Saveza DIT-a Srbije.

Naloge kongresnega odbora so:

- a/ da izvrši vse priprave v smislu sklepov plenuma in po svoji lastni inicijativi ter popularizira kongres v javnosti. /N.pr. tehnične

razstave ali jubilejne razstave teh. tiska/.

- b/ da koordinira delo pododborov,
- c/ da po potrebi osnuje še potrebne komisije,
- d/ da skrbi za pravočasno sestavo tez za referate, za tisk referatov in njihovo razpošiljanje,
- e/ da opravi tehnično delo za organizacijo kongresa in ekskurzij. DIT-BIH sestavlja pododbor za teh. priprave in razmestitev gostov. Ing. Milenković Miloš in sekretarji vseh strokovnih in rep. Savezov tvorijo pododbor za sestavo tez in kongresnega poročila. Pododbor pod predsedstvom ing. Šikića sestavi kongresni referat. Pododbor pod predsedstvom ing. Nikolića sestavi referat o kadrih. Predsedstvo saveza IT se pooblasti, da izpolni kongresni odbor in pododbore v kolikor nekdo od imenovanih ne bi sprejel naloge. Pododbori pripravijo teze za poročilo in referate do 15. aprila ter jih dajo rep. savezom v raspravo. Priprave teh morajo dospeti do 15. maja, tako da pododbori lahko sestavijo definitivni tekst do 15. julija. Do 1. oktobra mora biti tiskan ves material za kongres.

f/ Plenum priporoča strok. Savezom, da izdajo jubilejne številke strok. listov. Izšla bo tudi jubilejna številka strok. lista "Tehnika" ki bo vsebovala razvoj vseh tehniških panog v 10 letih. Predvidena je tudi razstava teh. tiska; če ta do kongresa ne bi mogla biti organizirana, bo pa pripravljena za leto 1956 ob 100 letnici rojstva Nikole Tesle.

5. Za rešitev organizacijskih vprašanj je formirana komisija za organizacijske vprašanja in spremembe statuta. Ta komisija pripravi predloge do sledečega plenuma. Predsednik komisije je ing. Bogdanović B.

Ukinjeno so sledeče komisije Plenuma: za status, za šclstvo, za gospodarske predpise in za

znanstveno raziskov. delo.

Formirane so pa sledeče komisije: za teh. kadre, za probleme znanstveno-raziskovalnega dela in njih uporabe, za gospodarska vprašanja in predpise.

4. Razno: Preko strok. društev naj se naloži karto- teka inž. in tehn. in izda enotne legitimacije.

Genijalnim možem v spomin /Ing. Zorn Aleksander/

Naša dolžnost je, da se spominjamo svojih najboljših sinov našega naroda in s tem pokažemo drugim narodom, da smo tu, da snujemo, delamo, ustvarjamo in s tem tudi mi prispevamo k napredku v kulturi in civilizaciji. Kljub temu, da smo po številu majhni, hočemo biti enakopravni med enakopravnimi. V pretekli vojni je naš narod stl okove suženjstva in gre napredku naproti — kakor drugi narodi, ima tudi naš narod na raznih področjih znanosti in umetnosti svoje velikane — genije. Tako na področju matematike, ki je najožje povezana s geodezijo imamo genija, Jurija Vega katerega 200 letnico njegovega rojstva se je proslavilo v l. 1954.

Rodil se je 23. III. 1754 v Zagorici pri Moravčah, kot sin polgruntarja. Šola se je v Ljubljani. Prof. matematike Josip Maflei je v mladem Juriju vzbudil ljubezen do matematike. Ta profesor je bil tudi njegov glavni dobrotnik in v zahvalo mu je posvetil svojo III. izdajo logaritmično-trigonometričnega priročnika. L. 1775: je devrnil z odliko svoje študije in dobil službo navigacijskega inženirja v Notrajni Austriji, ki je obsegala tudi Kraujško. Po 4 letih je službo zapustil in vstopil kot prostak v topničarski polk v letu 1780. Po enem letu je postal častnik in radi svojega znanja matematike profesor na topničarski šoli na Dunaju.

Vega si je ustvaril nemisljiv spomenik z izdajo svojih logaritmovnikov in bicer:

1/ Mali logaritmovnik za učence matematike, 1793. v 7 decimalah.

2/ Drugo izpopolnjeno izdajo, svežnji logaritmovnik, 1783, 1797, 1814, 1848.

3/ Veliki logaritmovnik za astronome, 1794 in vse tiste, ki morajo izvaževati najnatančnejše račune v 10 decimalah.

Ad 1/ Izdaj je do l. 1949. "93" v nemškem jeziku. Poleg tega je v angleškem, francoskem,

italijanskem, holandskem in ruskem prevodu. Veliki logaritmovnik, ker je postal zelo redek, so ga ponatisnili 1896 v Firenci, 1910 v Milanu in 1923 v ZDA. Delo je zahtevalo veliko energije, radi svoje ogromnosti.

Poleg tega je izdal še sledeče knjige:

1. Splošno matematiko in algebro, 2. Teoretično geometrijo, ravninsko in sferično trigonometrijo. Osnove praktične geometrije /merstvo/, obravnava krivulj, infinitezimalni in integralni račun. 3. Mehanika trdnih teles. 4. Osnove hidrostatične, aerostatične, hidravlike in gibanja trdnih teles v tekočinah. In še razne druge obravnave. Navodilo za metanje bomb s pomožnimi tabelami.

Ker je bil naprednega duha se je boril za upeljavo novega-francoskega merskega sestava.

Umril je 26.IX.1802. Zaradi svojih vsestranskih zaslug kot znanstvenik in vojak, dosegel je čin podpolkovnika, ga je cesar Franc II. l. 1800 povzdignil v dedni baronski stan.

Večna slava njegovemu spominu!

Kakor slavimo svoje znanstvenike, tako moramo ceniti tudi tuje. 23.II.1955. je preteklo 100 let, odkar je učenjak Karel Friderik Gauss zatisnil oči.

Rojen je bil 30.IV.1777. v Braunschweigu, torej je bil 23 let mlajši od našega Vege. Njegovo delo je, da je geodezijo dvignil od navadnega poljskega merstva v matematično-fizikalnično-astro-nomično utemeljeno znanost.

Njegova največja dela so na prvem mestu Metoda najmanjših kvadratov, na katero je prišel kot 18 let star, izdal jo je 1809. leta. Izravnalni račun, vključno izravnanje s približevanjem. S pomočjo konformne projekcije je Gauss rešil problem koordinatnih sistemov in projekcij kart. Spoznal je, da državni izmeri najboljše odgovarjajo

ravne konformne koordinate in da je konformiteta najvažnejša lastnost kart v malem merilu.

Gauss je razvil transformacijske enačbe za različne ravne konformne projekcije rotacijskega elipsoida in krogle. Gaussu dolgujemo hvalo za celi sistem enačb za konformno transverzalno cilindrično projekcijo /Gauss-Krüger/. Stereografsko projekcijo, konf. normalno stožčasto projekcijo po Lambertu, elipsoida v ravnini in poznane dvojne projekcije. Gauss je na geod. področju zelo mnogo ustveril in tega se moramo geodetski strokovnjaki vseh celin zavedati.

Slava njegovemu spominu!

... ..
... ..
... ..

SPOROČILA:

Člane prosimo za dopise. Pošljite nam poročila s terenskega dela. Dopise pošljite na naslov: Geodetsko društvo Slovenije, Ljubljana, Šaranovičeva ul. 12.

Uredništvo